De Molenvriend

nr. 97

Molenvrienden Land van Cuijk

VERENIGING MOLENVRIENDEN LAND VAN CUIJK

Molenvereniging in het Land van Cuijk en omstreken
www.molenvrienden.nl

BESTUUR

VOORZITTER	Harm van Es	Floralaan 50
	Tel. 0485-578613	5831 TA BOXMEER
SECRETARIS	Walter Cornelissen	Park 8
	Tel. 06-25525737	5446 PH WANROIJ
	E-mail: secretaris@molenvrienden.nl	
PENNINGMEESTER	Jan van Riet	Pelgang 1
	Tel. 0485-383551	5841 BJ OPLOO
BESTUURSLEDEN	Peter Pouwels	Vijverweg 6
	Tel. 024-3974266	6562 ZL GROESBEEK
	Mari Goossens	D. Boutsstraat 25
	Tel. 0485-573815	5831 VN BOXMEER

IBAN: NL03RABO0168981858 *onder vermelding adres penningmeester*

MOLENARCHIEF LAND VAN CUIJK *Het regionale molenarchief is ondergebracht in molen "De Vooruitgang" te Oeffelt. Inlichtingen bij John Houben.*

Het werk van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk wordt mede mogelijk gemaakt door:
Beijk Molenbouw bv, Afferden (L)
Bol Adviseurs, Boxmeer
drukkervanderegio.nl, Boxmeer
J. van Haren Diervoeders b.v. Gassel
Van Haren Installaties bv, Cuijk
Havens Diervoeders, Maashees
Forfarmers, Lochem
Molensteenmakerij Hans Titulaer, Plasmolen
Elektro Technisch Buro Nabuurs bv, Boxmeer
Nabuurs Transport bv, Haps

Colofon

DE MOLENVRIEND 97, jaargang 33, nummer 2, mei 2017
Lijfblad van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk, opgericht 18 januari 1985.
De Molenvriend wordt gratis toegezonden aan de leden van de vereniging. De contributie hiervoor is minimaal € 15,--. Aanmelden als lid kan bij de secretaris of via de website www.molenvrienden.nl. De Molenvriend is een advertentiemedium. Prijs losse nummers € 1,50.
ISSN 1384 8526

REDACTIE *Mari Goossens* *Frans Rademakers*
Marko Sturm *Paul Verheijen*

REDACTIEADRES *D. Boutsstraat 25* *5831 VN BOXMEER*
e-mail: mjfagoossens@ziggo.nl
De Erica 2 *5831 RX BOXMEER*
e-mail: j.m.sturm@alumnus.utwente.nl

VERDER WERKTE(N) MEE *Sonja Middelink, Martijn v.d. Hulsbeek*
Peter Pouwels, Rob Snel

ILLUSTRATIES *Mari Goossens, Peter Pouwels,*
Frans Rademakers, Rob Snel

VOORPAGINA *De Hamse Molen in Wanroij*

In dit nummer

pagina 2	**Colofon**
pagina 3	**In dit nummer**
	Van de redactie
pagina 4	**Mededelingen van het bestuur**
pagina 5	**Gennep aan de ketting**
	over de problemen met deelbare molenroedes
	door: Peter Pouwels
pagina 6	**Regionale Molendag**
	door: Frans Rademakers
pagina 8	**Heropening Hamse Molen**
pagina 9	**De laatste loodjes**
	van het vermaken van de zeilen voor de Hamse Molen
	door: Sonja Middelink
pagina 10	**Notulen jaarvergadering**
	door: Walter Cornelissen
pagina 12	**Meten met verschillende oude maten**
	door: Peter Pouwels
pagina 13	**Wervingsdag molenaars**
	door: Rob Snel
pagina 13	**Windmolens op Fuerteventura**
	de molino, de molina en een bijzonder maalproduct
	door: Mari Goossens
pagina 15	**Molens in de regio**

Van de redactie

Op de voorkant van dit nummer straalt de Hamse Molen in Wanroij, voorzien van een nieuw gevlucht. De molen ziet er fotogeniek uit, misschien omdat hij lange tijd de naam “De Ster” gedragen heeft? De redactie feliciteert de molenaars van de Hamse Molen met het afronden van de werkzaamheden aan het gevlucht. Een verslag van de feestelijke heropening staat verderop in dit blad. In Linden/Katwijk heeft de molen een complete metamorfose ondergaan. De molen is gereconstrueerd naar de toestand van voor 1940. Meer informatie leest u bij “Molens in de regio”.

Als molenaars en molenliefhebbers genieten we steeds weer van de ambachtskunst van vroegere en huidige molenmakers. Bij de regionale Molendag konden ook de liefhebbers van onder andere schilderkunst en keramiek hun hart ophalen. De dag, die wederom in het teken van het thema “Kunst en molen” stond, wordt verderop in woord en beeld beschreven.

De redactie gaat vol goede moed op weg naar het zomernummer en bedankt iedereen bij voorbaat voor interessante en leerzame bijdragen.

de redactie

Mededelingen van het bestuur

De laatste tijd ben ik aanwezig geweest bij twee jaarvergaderingen, uiteraard die van de Molenvrienden en ook die van het Gilde van Vrijwillige Molenaars. Deze laatste was een drukbezochte vergadering die op een uitstekende locatie werd gehouden, namelijk in het Openluchtmuseum in Arnhem. Het was een gezellige dag met een op een prettige en onderhoudende manier geleide vergadering. Er zijn een paar zaken die denk ik het vermelden waard zijn. 1) Het Gilde is financieel een gezonde organisatie met een redelijke reserve. 2) Het maximaal verzekerde bedrag per ongeval is verhoogd tot € 500.000.- ,dit was € 50.000,-. Niemand hoopt dat dit ooit nodig is, maar het is toch een goed gevoel.

Er was een onderwerp dat zowel bij de Molenvrienden als bij het Gilde ter tafel kwam, hoewel er van verschillende kanten naar gekeken werd. Dit betrof de gewenste aanwas van nieuwe molenaars.
Het Gilde heeft berekend dat, hoewel het aantal Vrijwillige Molenaars nog nooit zo hoog geweest is, er uit de statistieken blijkt dat over enige jaren de uitstroom groter zal zijn dan de instroom. Dit alles heeft natuurlijk te maken met de leeftijdsopbouw, voor veel molenaars is het een “volgende” carrièrestap na hun “werkzame” leven. En als gevolg van het optrekken van de pensioengerechtigde leeftijd wordt deze groep steeds kleiner.
Bij het bestuur van de Molenvrienden was dit probleem ook al ter sprake geweest en was het idee ter tafel gekomen om hier bij verschillende gelegenheden aandacht voor te vragen. Een aparte actie-Molendag is door de ledenvergadering afgewezen, maar er zijn wel spandoeken gemaakt die al bij verschillende molens zijn gebruikt. Zoals hieronder Bij de Hamse Molen in Wanroy.

Bij deze het verzoek aan alle molenaars om bij gelegenheid dit onderwerp, in een gesprek met bezoekers, aan te halen. Het zal toch ons eigen enthousiasme moeten zijn dat ervoor zorgt dat we weer voldoende aanwas krijgen.

Tweede Paasdag 2017, regionale Molendag
Ook dit jaar hebben we weer een regionale molendag georganiseerd en ook dit jaar was er weer als thema ‘kunst op de molen’. Uit eigen ervaring kan ik aangeven dat dit een goed thema is en dat het een prettige mix geeft van bezoekers waarbij de een is geïnteresseerd in de kunst en de ander in de molen. Bij ons in Beugen kwam daar als extra bij, als gevolg van de relaties van de door ons uitgenodigde kunstenaars, dat er heel veel bezoek kwam uit het dorp zelf. Dus de relatie tussen de Martinus molen en het dorp Beugen is weer wat strakker aangehaald. Wat mij betreft voor herhaling vatbaar.

Harm van Es
voorzitter

Bij overname van artikelen en/of foto’s, auteur en eventuele bron(nen) vermelden. Tevens hiervan melding maken bij de uitgeefster of redactie van dit blad.

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden artikelen niet, danwel ingekort te plaatsen en stelt zich niet aansprakelijk voor eventueel gemaakte fouten of anderszins ontstane ongemakken.

Gennep aan de ketting

Sinds begin maart 2017 ligt molen De Reus aan de ketting, vanwege een draaiverbod opgelegd door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Molen De Reus is een van de molens die sinds 2013 in bezit is van een deelbare roede, waarnaar de Rijksdienst nu nader onderzoek doet.
Onlangs is gebleken dat bepaalde onderdelen van de deelbare roede mogelijk gebreken vertonen. Het gaat om de verbinding tussen deelbare molenroeden, waarvan de bouten kunnen afbreken.

Tot nu toe zijn er twee molens bekend waarvan bouten van de zogenoemde flensverbindingen gebroken zijn. Dit is gelukkig op tijd gesignaleerd, waardoor de molenroeden niet gebroken zijn. Beide molens hadden een vlucht boven de 25 meter. Roeden langer dan 25 meter hebben een verhoogd risico, de grote vlucht zorgt voor een extra belasting op de flensverbinding. Het gaat om deelbare roeden die zijn geproduceerd sinds 2011 en waarvan het ontwerp destijds is goedgekeurd.
De gebroken bouten waren aanleiding om externe deskundigen de boutverbinding opnieuw te laten doorrekenen. Deze berekeningen hebben uitgewezen dat de flenzen van 20 à 25 mm te licht zijn, met al gevolg dat de flenzen vervormen en de bouten in de hoeken te zwaar worden belast. Molens die hard draaien of zwaar belast worden hebben een verhoogd risico. Als een molen met deelbare roeden stil staat, is het risico op breuk van bouten nihil.
De Rijkdienst voor het Cultureel Erfgoed neemt deze twee incidenten en de nieuwe berekeningen zeer serieus. Medewerkers van de Rijksdienst hebben alle moleneigenaren van molens met een deelbare roede inmiddels op de hoogte gesteld van dit risico. De Rijksdienst blijft in contact met de eigenaren over vervolgstappen.

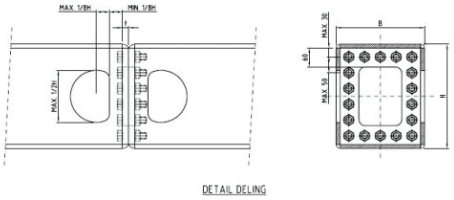

Tekening van de flensverbinding met bouten

Molen De Reus behoort met een vlucht van 27 meter tot de molens met een verhoogd risico en blijft tot nader order aan de ketting. Binnen twee weken komt er meer duidelijkheid over de ontstane situatie, en hopen we na een inspectie van het gevlucht weer te mogen draaien.

Peter Pouwels

Assemblage roede bij Koppes in Bergen

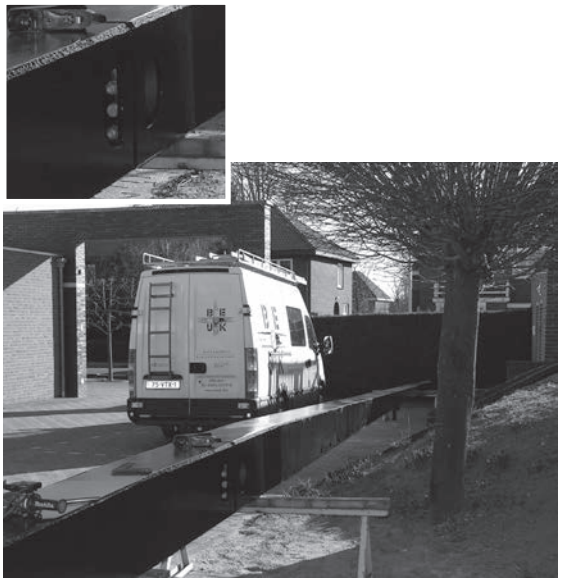

Nieuwe roede voor De Reus in Gennep. In de detailfoto is een deel van de bouten te zien.

Regionale Molendag

Kunst in de watermolen Oploo

Keramiek in de molen van Beugen

Zoals inmiddels traditie is geworden, was ook dit jaar op tweede paasdag de regionale Molendag van de vereniging “Molenvrienden Land van Cuijk”. Door alle publiciteit in verschillende media verwachtte ik al veel bezoekers, maar daar was in eerste instantie, in Oploo, nog weinig van te merken. Het was koud en het waaide flink. Helaas profiteerde de Korenbloem daar niet van, want geen wieken! Buiten was het blauwe schaap van Sabine weer voor even terug op haar geboorteplaats. Sabine bemenste de standerdmolen en de meelverkoop, en terwijl ik daar was werd het allengs drukker. Toen de eerste collega-molenaar met vrouw aankwam, wist ik dat het weer een gezellige dag buurten zou worden.
Het is goed te zien dat de kast best wel scheef staat. Gelukkig draaide de watermolen wel. Het was voor mij de eerste keer dat ik die zag draaien.
De kunstenares, Carla Rijke van atelier De Perelaar, die exposeerde met keramiek in de watermolen had een mooie hangplek voor ouderen gemaakt met hoofden van oude mannetjes. Vooral een boerke sprak me erg aan. Ook Jan genoot van de kunst.
Verder veel dieren

Een zandbak voor de kinderen in Wanroij

Op naar Wanroij, waar het al veel drukker was, en de parkeerweide al snel vol zou staan. Echt fijn fietsweer was het namelijk (nog) niet, zodat velen met kleine kinderen voor de zekerheid maar met de auto kwamen. Net zoals vier jaar geleden bij de Molendag 2013, was er weer voor ieder wat wils, en was overal aan gedacht, WC-wagen, parkeergelegenheid, en kunst. De schilderijen van Sjaak Minten en Henk Arts, en de keramiek van Hetty Faassen en de Tiffany van Elly Minten werden goed bekeken. Ook aan de inwendige mens was gedacht, want er was genoeg te eten en te drinken. Ook hier weer bekenden, en molenaars van andere molens in de streek getroffen. Verder waren er oude brommers, waarvan ik er een paar zelf nog had gereden, dus zo oud waren ze eigenlijk nog niet,
en oude tractoren, sommige heel oud, en andere nog herkenbaar uit de tijd dat ik iedere woensdagmiddag bij een boer in de buurt werkte.
Ook was er live muziek, veel bezoekers zongen zelfs, zacht, mee met de liedjes, en er was een enorme zandbak voor de kinderen
En niet te vergeten, de molen draaide super met blote benen, dankzij de ligging en het van Busselsysteem op de roedes. De kinderen vermaakten zich overigens

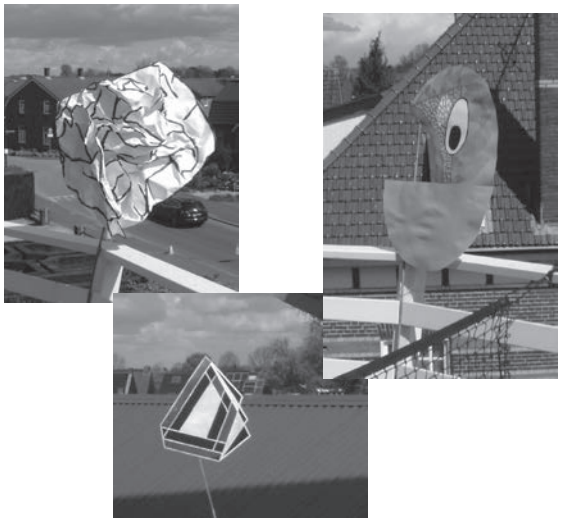

Kunst aan de stelling van de Luctor et Emergo in Rijkevoort

prima met het roepen door de luiken.

Daarna door naar Beugen, waar ik tegelijk met Marko aankwam.
In de Martinus beperkte de kunst zich niet tot de invaart, hoewel daar ook al keramiek en schilderijen waren. Heel apart, en mooi!
Maar ook op de maalzolder hing en stond er kunst. In de molen werd een bezoeker aangesproken op het feit dat hij al lang in Beugen woonde, en nog nooit in de molen geweest was! Een molen die midden in het dorp staat, en waar je altijd bekenden tegenkomt. Ik kwam zelfs een oud-collega van FrieslandCampina tegen. Buiten was er uitleg over de molen, alles zo gemoedelijk als het hoort in een klein dorp. Voor de molen zaten al gauw mensen in de zon aan de picknicktafel!

Tenslotte naar Rijkevoort waar de voltallige bezetting aanwezig was. Daar werd zelfs gemalen met twee duikertjes en twee halve. Van afstand was de bijzondere kunst al te zien, maar pas op de stelling werd duidelijk wat het voorstelde. Alles was gerelateerd aan de omgeving van de molen, het uitzicht. En wat is de molen mooi geworden. Buiten vertelde Petro over de kunst en hoe die ontstaan was, en binnen liet Paul de kinderen zien hoe er gemalen wordt, en vertelde Mari over de geschiedenis. Het fotocollage beneden was interessant.

Terugblikkend kan ik zeggen dat ook deze Molendag weer een enorm succes was, zeker nadat bleek dat het mooi weer bleef! En je kan, anders dan bij nationale – en landelijke molendagen, ongedwongen buurten met andere molenaars.

Frans Rademakers

Heropening Hamse Molen

Op tweede Paasdag (17 april) 2017 was het dan eindelijk zover, de officiële heropening van de Hamse molen na ruim 2 jaar stilstand (zie ook het artikel van Marko Sturm in Molenvriend 96).

De weersverwachting voor die dag zag er in eerste instantie nogal somber uit; wind uit het noordwesten met kou en regen... voor een molenaar niet slecht, voor een opening had het wat behaaglijker gemogen. Toen ondergetekende op maandagochtend de gordijnen opende oogde de dag inderdaad nogal triest, daarom besloot ik om niet al om 10 uur aanwezig te zijn bij het paaseieren zoeken voor kinderen tot 10 jaar (volgens mij is dat ook zonder mijn aanwezigheid prima verlopen).
De regen trok weg en toen ben ik op de fiets richting Wanroij gestapt. Onderweg langs de Luctor et Emergo die mooi opgezeild, lekker stond te draaien. De Hamse molen draaide vrolijk met blote benen (en gezellige vlaggetjeslijnen).

Op het terrein langs de molen was er gezellige bedrijvigheid; een streekmarkt met lekkere en leuke producten, kunstenaars uit de regio die hun werk exposeerden. De brommer- en de tractorclub waren

V.l.n.r. molenaars Jos Verberk en Jan Selten met burgemeester Sijbers en Emile Roemer

ook aanwezig en hadden hun materialen mooi geëtaleerd. Voor de kinderen was er een grote zandbak en zelfs voor een toiletwagen en EHBO was gezorgd. Het geheel werd opgeluisterd door live muziek (de band Fergal speelde toen ik aankwam).

Voor het officiële gedeelte van de dag werd de molen

De officiële heropening werd uitgevoerd door burgemeester Sijbers (midden) en Emile Roemer (met microfoon).

even (overheks) stil gezet. De harmonie (Sint Jan) uit Wanroij omlijstte het officiële gedeelte muzikaal. De voorzitter van de molenstichting Oploo-Wanroij gaf het woord snel aan Jos Verberk die ons via Perzië, de gouden eeuw (met de VOC-schepen die gebouwd konden worden doordat er zaagmolens waren ontwikkeld), zaag- en poldermolens bij het gevlucht en wiekverbeteringen bracht. Daarna namen dhr. Roemer en burgemeester Sijbers (van gemeente Sint Anthonis) beiden kort het woord alvorens ze samen de vang lichtten.

Ondanks dat de dag nog niet ten einde was ben ik, na nog even gekletst te hebben met collega-molenaars, toch richting huis gegaan. Toch denk ik dat ik kan zeggen dat er teruggekeken kan worden op een gezellige en vooral een geslaagde dag.

Sonja Middelink en Martijn v.d. Hulsbeek

De laatste loodjes...

Zeilen van de Hamse Molen

In het vorige nummer van de Molenvriend vond u een verslag over het vermaken van de zeilen van de Hamse Molen. Het enige wat nog restte na het aanlijken van het lijktouw van de bek was het rijgen van de kikkertouwen (die hadden we eraf gehaald omdat het makkelijker was met het naaiwerk en het bovendien de vraag was of de kikkers op de nieuwe roeden op dezelfde hoogte zouden zitten).
De tekening en beschrijving van de molenbouwer erbij. Kopje koffie om het even rustig door te nemen en te laten bezinken, nog een kopje koffie en een kladblok en wat krabbelen om vervolgens aan de slag te gaan. Dat werk viel eigenlijk reuze mee. Was ik redelijk snel mee klaar en dat was het...
Het plan was om met de leerlingen uit Oeffelt naar Wanroy te gaan om mee te helpen de zeilen op te hangen (en daar dus gelijk een les ´veiligheid´ en werken met valbeveiliging van te maken), maar het lukte door omstandigheden niet om een datum te prikken. Daarom hebben de molenaars zelf de zeilen opgehangen.
Naar verluidt is de breedte goed en ook de kikkerlussen zitten op de goede plaats (mochten wel een stukje smaller maar dat was zo gefixt aldus Jan Selten).

En nu? Ja, eigenlijk heb ik veel plezier beleefd aan deze opdracht en vind het stiekem wel een beetje jammer dat het nu klaar is. Gelukkig heeft ´de Vooruitgang´ zelf ook zeilen die gecontroleerd en eventueel hersteld moeten worden, daar ga ik me de komende tijd mee bezighouden (naast het draaien van de molen natuurlijk). De eerste 2 zeilen hebben John en ik er al af gehaald, ik kan aan de slag.

Sonja Middelink

Notulen jaarvergadering

Jaarvergadering op 1 februari jl. in Sint-Hubert

De voorzitter Harm van Es heet iedereen van harte welkom op deze jaarvergadering. Welkom voor Onno Wubbels die het 2e deel van deze avond zal verzorgen.

Jaarrede door de voorzitter
Middels een presentatie op het scherm komt aan de orde wat ook bij de avond met de Hollandsche Molen is besproken. “De wereld om ons heen verandert”. Molens en organisaties hieromheen werkend te houden kost geld. Voor het onderhoud hebben we de BRIM-subsidie. Geldbedragen hiervan zijn altijd te laag voor het hoognodige onderhoud.
We zien steeds vaker dat het eigendom/beheer wordt ondergebracht in stichtingen en verenigingen. Zo ook hier in onze omgeving. Via het molenfonds van de Hollandsche Molen kan er lokaal geld bijeengebracht worden door acties of activiteiten te starten. Op de website van DHM is een en ander te vinden hierover.
Heel belangrijk is het werven van nieuwe molenaars. Het verloop is momenteel niet zo groot maar er zijn hier en daar toch enkele knelpunten. Vrijwillig molenaar is een leuke hobby en dat moeten we zo proberen te houden en uit te dragen naar geïnteresseerden.
Ideeën om de molens onder de aandacht te brengen zijn: molenaar wervingsdag, 24-uurs draaimarathon t.b.v. een goed doel.

Jaaroverzicht 2016
Ontvangen, en de voorzitter vraagt de vergadering of er nog op- en aanmerkingen zijn aangaande het verstrekte overzicht van het jaarverslag. Alles werd akkoord bevonden.

Financieel verslag 2016
De laatste keer heeft Rob het financiële jaarverslag gepresenteerd. Dit jaar zijn we € 815,09 in de min geëindigd. We zitten er financieel goed bij en dit minbedrag is bewust veroorzaakt. Het is natuurlijk niet de bedoeling jaarlijks in te teren maar dit jaar was er een grote uitgave voor de truien en prospect voor de excursie. De overige activiteiten hadden geen negatieve invloed op de balans. Als vereniging zijn we ook zeer blij met onze sponsoren die jaarlijks hun bijdrage leveren.

Verslag kascommissie
De commissie bestond uit Martijn v.d. Hulsbeek en Paul Verheijen. Martijn meldde namens de commissie dat zij de boeken zorgvuldig steekproefsgewijs hebben gecontroleerd en dat alles prima in orde is. Hierna werd de penningmeester gedechargeerd voor het gevoerde financiële beleid dit afgelopen jaar.

Mutatie kascommissie
Martijn heeft zijn termijn van twee jaar in de kascommissie erop zitten, waarvoor dank. De vacature wordt voor de komende twee jaren vervuld door Jos v.d. Heijden.

Bestuursverkiezing
Aftredend en niet herkiesbaar is Rob Snel. De voorzitter bedankte Rob voor zijn inzet. Vanaf 2009 zat Rob in het bestuur en in 2011 nam hij het penningmeesterschap over van Frits Harteman. Met een bloemetje, cadeaubon en applaus werd Rob in het zonnetje gezet.
Jan van Riet heeft gemeld dat hij zich verkiesbaar stelt voor het penningmeesterschap. Hierbij is Jan verkozen en wij wensen hem veel succes.
Aanvullend op deze bestuursverkiezing, zoals ook in de agenda stond, werd gemeld dat in 2018 de volgende bestuursleden af zullen treden en niet herkiesbaar zullen zijn: Mari Goossens (tussentijds), Peter Pouwels en Walter Cornelissen (regulier). Hierop vooruitlopend gaat het bestuur al actief op zoek naar kandidaten om deze vacatures op te vullen.
Voor PR, het beheer van de website en facebook zal Pieter Aarts gevraagd worden om dit op zich te nemen.
na de vergadering heeft zich Martijn v.d. Hulsbeek zich gemeld om het bestuur het komende jaar te gaan ondersteunen. Volgend jaar zal hij zich dan eventueel verkiesbaar stellen.

Molenaars wervingsdag
Het bestuur heeft het plan uitgelegd om een molenaars wervingsdag te organiseren op zondag 5 maart. Het idee erachter is om dit jaarlijks te gaan houden, verspreid over het werkgebied van de vereniging op een 4-tal molens, elk jaar roulerend. Doel is om geïnteresseerden die dag te laten proeven aan het vak, o.a. door mee te helpen met kruien, opzeilen, etc. Het is niet bedoeld als open dag voor de hele familie. Dit zal natuurlijk niet veel publiek op de been brengen maar we hebben echte geïnteresseerden nodig die overal in het verspreidingsgebied aan de slag kunnen. Dit was het plan maar de vergadering was hier niet enthousiast over, ook omdat dit al op korte termijn is. Besloten is om de datum op te schorten tot het najaar en te kijken

of we het dan misschien wel van de grond krijgen.

Lokale molendag
Tweede Paasdag 17 april van 11.00-16.30 uur door de molens van: Wanroij, Rijkevoort, Beugen en Oploo. De windmolen in Oploo staat zonder wieken, maar de watermolen zal geopend zijn. Contactpersoon is Harm van Es. Thema rond deze dag is evenals vorig jaar “kunst in de molen” .
Voor de fietsers is er op de website van de Molenvrienden een fietstocht te vinden.

Excursie/BBQ
Voor de excursie is er nog geen plan, maar voor de organisatie van de BBQ/etentje heeft zich Jos Verberk gemeld.

Welke molen heeft er iets te vieren?
Tijdens de lokale Molendag op Tweede Paasdag zal de Hamse molen heropenen met het nieuwe gevlucht. In 2018 zal de Martinus zijn 150-jarig bestaan vieren.

Rondvraag
@Martijn: is er een leskist voor scholen? * de vereniging heeft er geen. Bij Stefan zou er misschien nog iets zijn, maar bij de Brabantse Molenstichting heeft men educatie materiaal. http://molenstichtingnoordbrabant.nl/schoolprojecten/
@Martijn: gevraagd is of er een stand van de Molenvrienden aanwezig kan zijn op Tweede Paasdag op de Hamse molen. * De promotiekist werd door Rob beheerd. Er zit niet veel meer in. Bekijken of we dit kunnen aanvullen met kleurplaten e.d. voor de kinderen. Wie gaat dit bemannen?
@Ben memoreerde dat er vroeger wel een fietstochten werden georganiseerd met daaraan gekoppeld een kleurwedstrijd.
@Appie / Jan: wanneer wordt Streetview verder uitgevoerd op de molens. *Walter zal Pierre Gielen benaderen voor het vervolg.

Veiligheidscoach Onno Wubbels
Middels een beamer-presentatie werd door Onno de veiligheid in en rond de molen onder de aandacht gebracht. Er werd gesproken over de taken, plichten etc. van eigenaar, molenaar en bezoeker. En over hulp- en veiligheidsmiddelen die op de molen aanwezig moeten zijn. De molenaars van de Martinus hadden een zak meegebracht met een klimharnas dat nader door Onno werd toegelicht. In een uur werd er veel besproken. De voorzitter bedankte Onno en met een bloemetje en attentie ging hij weer richting Tilburg.

Sluiting vergadering
De voorzitter sluit de vergadering en wenst iedereen een goede reis naar huis.

Walter Cornelissen
secretaris

Meten met verschillende oude maten

In het archief van huis Bergh ligt het “Manuaal boek der koornpagten” van Boxmeer uit 1772. Op het voorblad van het boek staan verschillende maten aangegeven, aan het aantal doorhalingen te zien was het ook toen al niet eenvoudig, om al deze maten uit elkaar te houden.

Manuaal boek der koornpagten gerenoveerd door den Rentmeester Johan Baptista Hengst Jn. den Jaaren 1772

27 des Jaars 1772

Boxmeerse mate doet 12 velgs een malder
9 kannen een velgs, Graafse mate, neegen
vat doet een Boxmeers malder en twaalf kann.
doet een graafsvat en agt vat doet een
Graafs malder en twaalf kannen doet een vat
Eenen loop doet 2 ¼ kan.
een pint is een vierde part van een kan.

Peter Pouwels

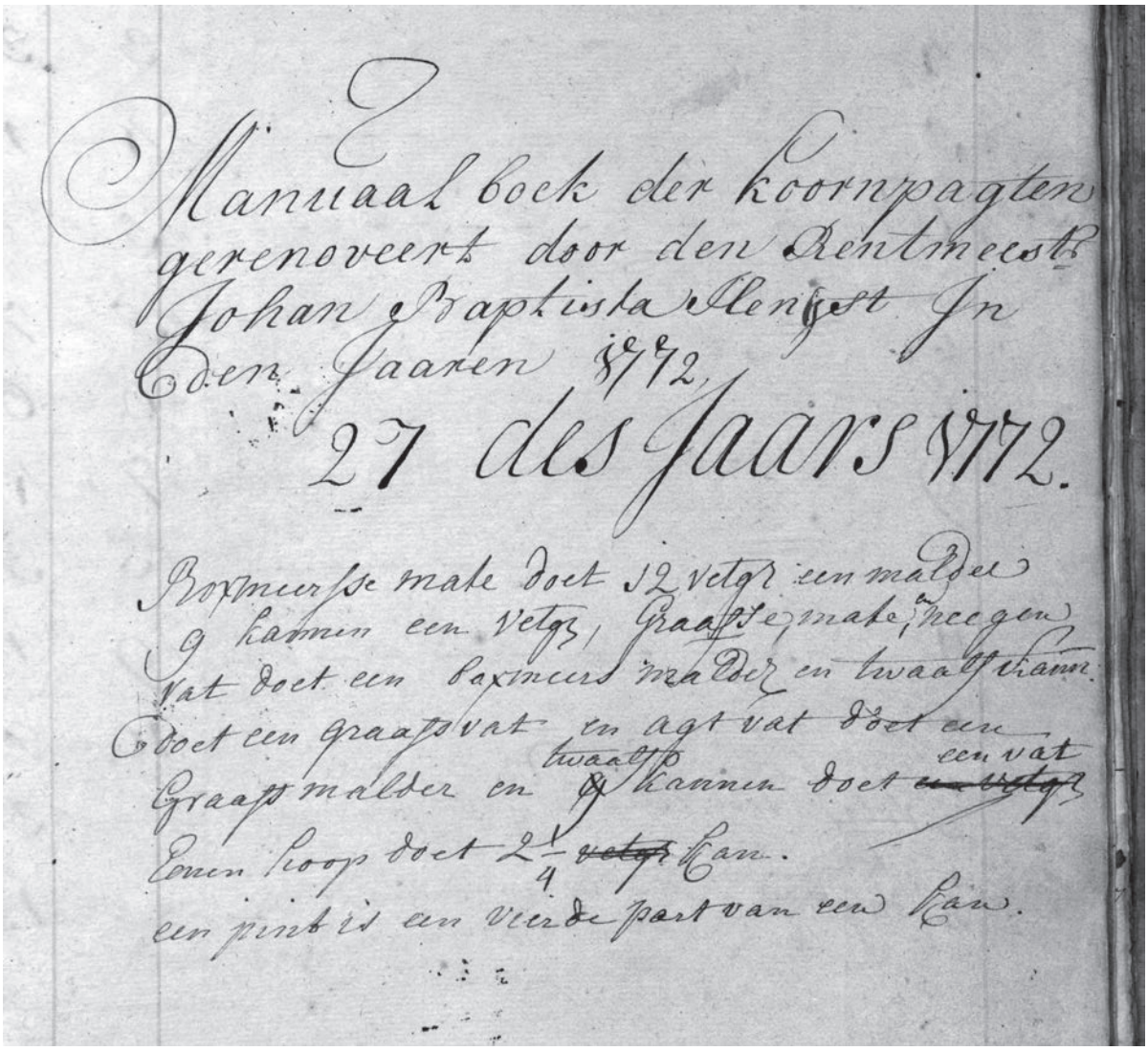
Manuaal boek der koornpagten
gerenoveert door den Rentmeest.
Johan Baptista Hengst Jn
den Jaaren 1772,
27 des Jaars 1772.
Boxmeerse mate doet 12 velgs een malder
9 kannen een velgs, Graafse mate, neegen
vat doet een Boxmeers malder en twaalf kann.
doet een graafsvat en agt vat doet een
Graafs malder en twaalf kannen doet een vat
Eenen loop doet 2 ¼ kan.
een pint is een vierde part van een kan.

Wervingsdag molenaars

Op 13 oktober 2016 heeft het bestuur van de Molenvrienden Land van Cuijk, in samenwerking met de Hollandsche Molen een lezing/discussieavond georganiseerd. Nicole Bakker, adjunct-directeur van de Hollandsche Molen, bracht diverse onderwerpen in, onder meer het werven van nieuwe aspirant-molenaars. De gemeente Heumen had voor haar drie molens behoefte aan een nieuwe lichting aspirant-molenaars. Het valt op dat er weinig animo is onder bezoekers om vrijwillig molenaar te worden. Nicole stelt de vraag, hoe hebben jullie dit dan aangepakt, op geen van jullie molens heb ik een spandoek gezien waaruit blijkt dat jullie op zoek zijn naar nieuwe collega's. Daar had ze een punt. We hebben direct 6 spandoeken laten maken en hebben deze verdeeld onder de molens. Voor de gemeente Heumen hebben we meteen een datum geprikt om een speciale open dag te organiseren voor belangstellenden die vrijwillig molenaar willen worden. Een goede PR in diverse kranten en wijkbladen wekte al rap de interesse van verslaggevers. De Gelderlander dacht dat we ermee stopten. Nee we stoppen niet, we hebben met elkaar de beslissing genomen dat er minimaal twee molenaars per molen aanwezig moeten zijn en dan komen we in Heumen 3 molenaars te kort. Om een lang verhaal kort te houden, de week erop stonden we tot tweemaal toe met foto en al in de krant, een halve pagina groot zelfs. Op deze artikelen hadden zich al direct 6 kandidaten gemeld. Helaas, na een introductie op de molen vonden 5 kandidaten dat er teveel tijd in ging zitten en dat dit thuis in een gezin met jonge kinderen niet paste. Er bleef één enthousiaste kandidaat die het wel zag zitten over, en die is inmiddels met de opleiding gestart. Tijdens een speciale wervingsdag op 5 maart, waren twee molens in Heumen open voor belangstellenden. Onder het motto, kom niet in het goede pak, want je moet aan de bak, kon men van alles doen op de molen, zoals opzeilen, knopen en steken, er was een maalstoeltje aanwezig en men kon meel zeven voor zemelen, gries en bloem. De belangstelling was redelijk, er zijn ± 20 personen komen kijken en praten, waarvan er drie wilden starten met de opleiding. Nu maar hopen dat ze ook daadwerkelijk aan de slag gaan.

Rob Snel

Molens op Fuerteventura

Wij waren begin februari om een beetje zon op te doen voor een luiervakantie op bovengenoemd Canarisch eilandje. In de geraadpleegde reisinformatie stond dat daar verschillende molentjes gerestaureerd zijn en er mee gemalen wordt. Je hebt er de mannelijke molens, de Molino, en de vrouwelijke, de Molina.
De meeste staan in het noorden en het midden van het eiland, daar is de grond het vruchtbaarst en er is een constante wind. Wij zaten op het zuidelijkste en warmste puntje van het eiland. We hadden geen auto tot onze beschikking en de busverbindingen zijn er allerberoerdst. Dus we zagen ervan af om ze te bezoeken. Ze zijn het zelfde als de molens op Lanzarote maar daar had ik toen niet zoveel informatie van. (zie Molenvriend 92)
Toch wil ik er een stukje aan wijden.
Deze "Molino" komen oorspronkelijk uit het Spaanse Castilië. Dit type molentje kan met een staart op de wind gezet worden. Er zijn er met 6 en vier wieken. (in nr. 92 staat de werking beschreven) Ze werden na de verovering en kolonisatie door de Spanjaarden hier eind 18e ,begin 19e eeuw gebouwd om de groeiende bevolking van voldoende voedsel te kunnen voorzien. Traditioneel werd er met hand- of dierkracht gemalen zoals met ezels. Ook maalde men oorspronkelijk geen meel maar gofio. Op dit product kom ik later terug.

De "Molina" is ontwikkeld op het andere canarische eiland La Palma, eind 19e eeuw door de uitvinder Isidoro Ortego Sanchez en word daarom ook wel

de Ortego molen genoemd. Hij doet denken aan een "Amerikaantje". Het molentje bestaat in hoofdzaak uit drie gedeeltes, nl. de houten, op het dak geplaatste draagconstuctie met 6 wieken; het gebouw als werkplek van de molenaar; de molenstenen met meelkuip. De koningsspil is een stalen staaf die onder op de vloer gelagerd is op een stalen plaat. Het voordeel is de eenvoudige en goedkoper constructie en het feit dat de molenaar niet zijn graan naar boven hoeft te sjouwen. Het is mij niet duidelijk of deze molentjes op de wind gezet kunnen worden, het lijkt van niet. Dat is misschien ook niet nodig vanwege de overheersende passaatwinden uit het noordwesten.
De molens zijn in 1994 als monumenten beschermd. Op de museummolen in Tiscamanita wordt op zaterdag nog "gofio" gemalen

Gofio
Voor de verovering door de Spanjaarden was brood bakken hier niet bekend. Oorspronkelijk komt 'gofio' van de 'Guanches', een Berbers volk (bootvluchtelingen uit 1000 BC), dat de Canarische eilanden bevolkte toen de Spanjaarden het voor het eerst bereikten. Op Tenerife heette het 'ahoren'. Het woord 'gofio' komt

De twee types molens van de Canarische eilanden: de Molino (boven) en de Molina (onder)

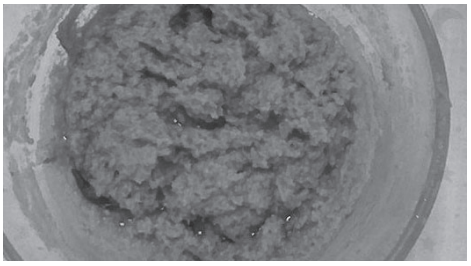

Een maaltijd bereid met gofio

dan ook van eilanden als Lanzarote en Gran Canaria. De 'Guanches' bereidden het van gerst, tarwe en varenwortel. Later werden nieuwe ingrediënten toegevoegd, als rogge en maïs. In tijden van armoede en honger, zoals tijdens de Spaanse Burgeroorlog (1937-39), is 'gofio' van groot belang geweest. Ook illegale immigranten op weg naar Amerika hebben dankzij dit product op de schepen kunnen overleven, doordat het langdurig te bewaren is.

Hoe wordt 'gofio' gemaakt? Eerst worden de granen geselecteerd. Hiervoor kan men gerst, tarwe, rogge en o.a. peulvruchten als tuinbonen en/of kikkererwten gebruiken. Van de keuze van de mix hangt de uiteindelijke smaak en consistentie af. Vervolgens wordt de mix geroosterd in een pot, op een hogere temperatuur dan bijv. bij mout, waarbij het voortdurend moet worden omgeroerd. Oorspronkelijk deed dat men op een bodem van zwart zand. Door het roosteren worden schimmels gedood en het zetmeel lichter verteerbaar. Na het roosteren wordt de mix van het zand gescheiden en gemalen. Dat kan met molenstenen maar ook met de hand. Dat laatste wordt zelfs meer gewaardeerd want hoe langzamer het malen, hoe beter voor het aroma en de smaak. Het eindresultaat wordt dan aangelengd met water, bouillon, honing of olie en in ballen gerold. Het is zo de grondstof voor diverse gerechten en toepassingen. Het ziet eruit en smaakt een beetje als marsepein. Ik heb er wat van gegeten.

M. Goossens

Molens in de regio

De Martinus te Beugen

In het vorige bericht hebben we gemeld dat we de oude zeilen weer hadden voorgehangen, inmiddels hebben we Sipke Koning op bezoek gehad voor een offerte voor nieuwe zeilen. Deze zijn gemaakt en we draaien nu al weer een paar weken met gloednieuwe zeilen.
Tweede Paasdag was voor de Martinus een zeer succesvolle dag met ca. 280 bezoekers waarvan er, dankzij de door ons uitgenodigde kunstenaars, veel uit Beugen kwamen. Hierdoor is de relatie tussen ons en het dorp Beugen verder verbeterd, waar wij heel blij mee zijn.
Zo langzamerhand komt alle rommel die is verplaatst tijden de bouw van ons toilet weer op zijn plaats, ziet de Martinus er weer opgeruimd uit, en hebben we alweer de nodige toertjes gedraaid.
Molenaars van de Martinus

Marko, Pieter, Harm en Mio Aart

De Bergzicht te Gassel

Voor de molen Bergzicht te Gassel zijn de eerste 4 maanden van dit jaar in alle opzichten voorspoedig verlopen. Ondanks matige biotoop, vooral vanuit de zuidwesthoek en de vaak erg variabele wind, kon toch op de meeste donderdagen redelijk gemalen worden. Tarwe en gerst op het koppel kunststenen en maïs op de blauwe stenen. Jan en Peter van Haren zorgden steeds voor voldoende maalgoed en voor afname van het geproduceerde meel. Dank zij de nieuwe elektromotor op de kruilier was regelmatig kruien om goed op de wind te blijven, met weinig inspanning te doen. Peter van Haren ontdekte in de buurt een nog heel gave blauwe steen (loper), met een doorsnede van 110 cm. Die heeft nu een ereplaats gekregen, links naast de invaart.

Peter van Haren heeft tijdens de lokale Molendag ‘Land van Cuijk e.o.’ een bezoek gebracht aan de Martinus molen in Beugen en samen met Harm en Pieter gekeken of twee van de oude zeilen van Beugen mogelijk nog bruikbaar zijn om de twee slechtste zeilen van de Bergmolen te vervangen. Voorlopig nog even niet. In april hebben we samen alles in en rond de kap geïnspecteerd en enkele reparaties in gang gezet. Tijdens de pauzes heeft Jan van Haren ons verteld over de jaren ’30-’40, toen in de Bergzicht (en in diverse molens in de buurt) een gloeikop-motor stond, geproduceerd door de machinefabriek Dekkers te Roosendaal (1890-1935). Daarmee kon in windstille perioden gemalen worden. Daarover t.z.t. meer in De Molenvriend.

Jos van der Heyden (Jan en Aart)

De Gerarda te Heijen

Op de Gerarda zijn we bezig met een bijenhotel, en hebben we van een oude vangtrommel, een oude houten poelie en wat wiggen, een display met 12 verschillende zaden en granen gemaakt. Zie foto.

Frans Rademakers

De Lindense Molen te Katwijk

Het afgelopen half jaar is er veel gebeurd rond de Lindense molen. Er zijn met de gemeente Cuijk afspraken gemaakt over de molenbiotoop, de restauratie van de molen is klaar, de beukenboom voor de molen is gerooid en de openingstijden van de molen zullen drastisch gewijzigd worden.

In de Molenvriend nr. 94 heb ik beschreven wat het standpunt van de gemeente Cuijk was met betrekking tot de molenbiotoop rond deze molen, en dat standpunt was niet best. Dat is gelukkig veranderd. Ik heb de hulp ingeroepen van de Hollandsche Molen en samen met de biotoopwachter van de Hollandsche Molen heb ik twee gesprekken gehad met de wethouder en zijn ambtenaren. Daar is een afspraak uitgekomen waar ik goed mee kan leven. Kort samengevat is deze als volgt: de akker aan de overzijde van de weg blijft een akker. In de houtwal zullen de struiken en kleine bomen blijven bestaan, er mogen maximaal drie bomen tot grote bomen uitgroeien. De drie platanen aan de openbare weg zullen de eerste

De Lindense molen voor (links) en na (rechts) de restauratie

vijf jaar niet gesnoeid worden, na vijf jaar zal worden beslist of de bomen worden gesnoeid of verwijderd.

De restauratie is klaar op het proefdraaien na. Aan de buitenkant ziet de molen er totaal anders uit. De molen is gerestaureerd zoals de molen er uitzag voor 1940, aan de hand van oude foto's. Het riet van romp en kap zijn verwijderd. De romp is recht gezet en gepotdekseld met brede houten planken. De kap is slanker geworden en bekleed met dakleer en heeft twee kapelletjes gekregen boven de lange spruit. De stelling is geheel vernieuwd en daarbij zijn de schoren onder een vlakkere hoek tegen de stenen onderbouw geplaatst. Het gevlucht is breder geworden en oudhollands opgehekt. De volgende onderdelen zijn vervangen door nieuwe; de lange en kort spruit, de windpeluw, de korte schoren, de staart en de kruibok. De bestaande zeilen zullen verbreed worden naar de maten van het nieuwe gevlucht en liggen nu bij de zeilmaker. Zonder zeilen kan er nog niet worden proefgedraaid, kan het restauratiewerk niet worden opgeleverd en mag de molenaar nog niet draaien. De oude varkensstal naast de molen is gesloopt en het erf is geëgaliseerd. Op de plek van de varkensstal zal een gepotdekselde houten schuur gebouwd worden.

De grote beukenboom met zijn kroon pal voor de stelling is niet meer. Na een zwaar lijden met verrotte wortels, aangetast door zwammen, is de beukenboom van ons heen gegaan en in maart in alle rust gerooid. Met grote vreugde heb ik van hem afscheid genomen en op de stelling van het vrije uitzicht genoten.

Onder de molen is een bewoond woonhuis en via de achterdeur van het huis heeft men toegang tot de molen. De bewoner van de molen heeft aangegeven in het weekend vrij te willen zijn en niet gebonden aan de molen. Dit houdt in dat er in het vervolg alleen nog op werkdagen gedraaid zal gaan worden. Ik ben er niet gelukkig mee maar zal het moeten respecteren.

Peter Simons

De Vooruitgang te Oeffelt

Op de Vooruitgang in Oeffelt zijn in opleiding: Albert Voet (Zeeland), Rene Kelleter (Mill), Aart Mul (Boxmeer) en Piet Verbiesen (Groesbeek).

De 2 beltdeuren en 2 kruipalen hebben bruinrot. Deze worden hersteld door de molenmaker.

Op de molen hebben we de zeilen van Wanroij smaller gemaakt in verband met het nieuwe gevlucht. De zeilen zijn in Wanroij in gebruik genomen en passen goed. De kikkerlijnen zijn op het werk bijgesteld. En nu maar draaien.

Voor onze molen hebben we 2 zeilen afgenomen om slijtage repareren en het touwwerk te controleren. Daarna worden ze weer opnieuw opgehangen en gesteld. Dit combineren we met een oefening: werken met valbeveiliging. We hebben hiervoor de valbeveiligingsset van het Gilde geleend.

Na signalen uit de buurt bleek dat de aanstraalschijnwerper 's nachts niet brandde. De gemeente gaf aan dat de verlichting is ingesteld op avondverlichting zodat deze niet brandt tussen 23:30 en 7:00 uur. Gedurende de nacht is de molen onzichtbaar. Wij hopen dat er geen hangplek en/of vandalisme komt.

In de molen hebben we veel last van ongedierte (ratten) gehad. Ze hebben vrij toegang door de brede openingsspleet onder de dubbele deur. Ondanks de maatregel om 's winters geen voer op de molen te hebben, zijn ze toch actief geweest. Het ongedierte heeft een gang gegraven vanuit de meterkast onder de vloer. Daardoor is de bestrating verzakt, hetgeen weer struikelgevaar oplevert.
Inmiddels heeft de gemeente de bestrijding uitgevoerd. Nu nog de vloer herstellen en zorgen dat de toegang tot de molen voor nieuw ongedierte bemoeilijkt wordt.

John Houben, Theo van Bergen, Sonja Middelink

De Luctor et Emergo te Rijkevoort

De laatste maanden was het vrij rustig op de molen. Ondanks dat we de molen met zijn drieën bemannen is het dit jaar pas één keer voorgekomen dat we er met drie molenaars zijn. Ik zelf draai momenteel niet alleen omdat ik al bijna een jaar een ontsteking heb in mijn schouder en onlangs ook nog door mijn rug gegaan ben. Daarom is in het gevlucht klimmen en zwichten problematisch. De ouderdom komt met gebreken.

Het veiligheidsluik op de kapzolder is te netjes gemaakt tijdens de restauratie. Vanwege het stof en vuil dat je toch op de kapzolder krijgt, liep het telkens vast. Dus dat is aangepast. Ook het luiluik op de opslagzolder is van goede scharnieren voorzien. Verder is de houtwormbestrijder Van Lierop weer eens op bezoek geweest.
Van het boerengemaaltje was de meelring helemaal "vermeuteld", die hebben we afgekit zodat we weer even konden malen. Vorige week samen met Paul geprobeerd te malen maar hij liep te zwaar, zodat de aandrijfriem slipte.

Ter voorbereiding op onze regionale Molendag was onze kunstenares, Irene van den Besselaar (www.welkombijprak.blogspot.nl) enkele keren op de molen, en moesten we dus open zijn. Irene liet ook tijdens de heropening van de molen kinderen schilderstukjes maken. Ze geeft een groepje kinderen teken- en schilderles. Die had ze vanaf de stelling wat panorama's van de omgeving laten tekenen en zelf had ze een aantal foto's gemaakt op basis waarvan ze een beetje abstract het zicht op de omgeving had vastgelegd. Dit werk was tijdens de Molendag aan de stelling bevestigd. Helaas hadden de meeste bezoekers dit niet door. Tijdens deze dag hadden we een leuk aantal bezoekers (140) verspreid over de hele dag. Het was echt molenaarsweer, een flink windje zodat we ook konden malen en we wat zakjes pannenkoekenmeel konden weggeven.

Mari Goossens

De Korenbloem te Oploo

De molen staat vanaf half januari zonder gevlucht. Onder perfecte weersomstandigheden is het hekwerk verwijderd en zijn de roeden horizontaal uit de molen getakeld. Een beetje stribbelden ze nog wel tegen door wat opgeroest plaatwerk naast de askop.
Met een delegatie zijn we wezen kijken in de werkplaats van Koppes Constructie te Bergen (L) waar nauwgezet aan de roeden wordt gewerkt. We hopen dat ze in mei weer terug worden geplaatst. Nu de roeden eruit zijn, valt de scheefstand nog meer op!
Ook dit probleem wordt aangepakt na het terugplaatsen van het oudhollands gevlucht. Er loopt nu een goedkeuringsverzoek bij RCE (Rijksdienst Cultureel Erfgoed) om de kleurstelling van de molen te wijzigen. We hopen na een algehele schilderbeurt weer de "oude" kleuren terug te krijgen.
In de molen is nu het naaiatelier van Sabine gevestigd.

De molen van Oploo zonder wieken

Met een zware Adler naaimachine worden gaten en scheuren in de zeilen opgelapt en, waar nodig, wordt nieuw touwwerk aangebracht. De zeilen zijn eerst gereinigd in een BioTex-bad en worden straks behandeld met Hydrolin. Aan de bolspil is een nieuwe lagerbus gemaakt. Er worden nieuwe pokhouten lagers gemaakt zodat de steen straks weer voortreffelijk zal strijken voor het mooie zachte speltmeel.
Een opleverdatum is nog niet te noemen. Het speltwinkeltje is gewoon iedere week open en we zijn druk bezig met het demotiveren van de kauwen die in de molen wel een leuke nestplaats zien.
Als u dit leest, is de regionale Molendag alweer voorbij. We houden u op de hoogte.

De watermolen te Oploo

Er is gigantisch veel werk verricht met het verwijderen van lisdodden uit de molenkolk. Een vrachtwagen vol met dit hardnekkige woekergewas is handmatig uitgetrokken! We proberen het nu bij te houden. De molen draait probleemloos, al zijn enkele schoepen flink verroest. Ook dit pakken we nog aan.
Op zondag 9 juli, met als thema afval, is het weer de jaarlijkse Tôntjesdag, één van de evenementen die rond de molen plaatsvinden.

Theo, Sabine, Jan

De Heimolen te Sint-Hubert

De Heimolen heeft de afgelopen periode regelmatig gedraaid. De omstandigheden waren zeer wisselend, af en toe was er bijna geen wind maar ook regelmatig een heerlijk windje dat geschikt was om een partij tarwe te malen.
Onlangs heeft het bureau Delfgou in opdracht van de gemeente Mill een inspectie gedaan in de molen. Zij adviseren in onderhoud en subsidieaanvragen voor monumenten. Wij wachten af wat het rapport zal brengen.

Walter Cornelissen

Molen de Reus mag niet draaien vanwege problemen met de flensverbiding van de gedeelde roeden (zie artikel op pagina 5). De molen is daarom overhek gezet, wat vanuit het Niersdal een mooi plaatje opleverde.

www.boladviseurs.nl

bol

- Accountancy
- Fiscaal
- Juridisch
- Corporate Finance
- Internationaal
- HRM

BEIJK

molenmakers
boutrestaurateurs

Beijk Molenbouw BV
Rimpelt 15a, 5851 EK AFFERDEN
tel. 0485-531910, fax 0485-532305
www.beijk.biz

MOLENSTEENMAKERIJ

HANS TITULAER

voorheen
HEINRICH VAN HEES

Alle soorten molenstenen, scherpdienst, afstellen,
maaltechnisch advies.
Onderhoud aan oliestenen en pelstenen.
Restauratie van stenen en maalstoelen.
Kweernen, wrijfstenen, demo-steentjes.
Kneus- en scherphamers.

www.molenstenen.nl

Werkplaats: Eendenpoelseweg 6a, 6581 AB Malden, Nederland
Tel.: 0031 (0)24 696 36 54 / 0031 (0)6 53 66 76 86
E-mail: molensteenmakerij@planet.nl

Powered by HAVENS Since 1845

Voor ieder dier het juiste voer!
www.havens.nl

Meer informatie?
Tel.: (0478) 638 238
info@havens.nl